

KÉSÉSBEN A MAGYAR PROJEKT – CSEHORSZÁG ÉS ROMÁNIA ELŐREBB JÁR

Szegedi lézerközpont: elvághatjuk magunkat



A Szegedre tervezett ELI látványterve. Szabó Gábor rektor szerint világos kormányköltségvetésre van szükség. Erre legfeljebb egy hónapunk van.

SZEGED
FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

A Szegedi Tudományegyetem és a város tulajdonolta társaság a Gazdaságfejlesztési Operatív Programban megítélt forrást a szegedi ELI szuperlézer-kutatóközpont tervezési munkáihoz igényelte.

Az önkormányzati választás előtt Orbán Viktor miniszterelnök és Fellegi Tamás fejlesztési miniszter is hangsúlyozta: támogatja a projektet. A tervezésre szánt összeg azonban a mai napig nem áll rendelkezésre: mindössze egy új látványterv készült el. Megvan a terület rendezési terve is, de erről még nem tárgyalt a szegedi közgyűlés.

A Népszabadság információi szerint 3,5 milliárd forint kellene a magyar dokumentációhoz. Ha a pénz megvan, három-négy hónap kell a pá-

Szuperlézer. Többször megírtuk: az Európai Unió tudományos nagyberuházását a három ország közösen valósíthatja meg. Szegedre, az öthalmi volt szovjet laktanya 11 hektárjára háromszintes épületet terveznek, több ezer négyzetméteres alapterülettel, mellette 60 hektáros tudományos parkkal. A 245 millió euróból létrejövő beruházás 600 milliós jövedelemgeneráló hatással bírhat, vagyis a város fejlődésének egyik legfőbb motorja lehet. Mindenhol a program más-más pillére válsól meg, mindegyik kutatóközpont világszínvonalú lesz a maga területén. A szegedi attosekundumos lézerkutatók új távlatot nyithatnak az energetika, az anyagkutatás-átalakítás, az orvostudományok területén. Az eredményeket értékelve később dől el, végül hol épül meg a „szuperlézer” – amellyel a mostani rendszereknél ezerszer nagyobb fényteljesítmény érhető el. A helyszínenként 250–280 millió eurós fejlesztéshez mindhárom ország az EU strukturális alapjának forrásait kívánja felhasználni – vagyis 2013-ig le kell kötni a szükséges összegeket, 2015-ig pedig el kell számolni azok felhasználásával.

lyázat elkészítésére. A lapnak Lippényi Tivadar, az ELI-HU Kft. ügyvezetője azt nyilatkozta: „a két ország velünk együtt akarja a szuperlézert működtetni, de már olyan hangokat is hallani, hogy a két félben felmerült, ha a magyarok kiszállnak, átvennék a

mi programunkat”. Megkérdeztük Nicolae Victor Zamfir román projektvezetőt, aki elektronikus levélben azt írta: „talán elképzelhető”, hogy Románia és Csehország hazánk nélkül valósítja meg a nagyberuházást, de „ezt az egész ELI-projekt megszen-

vedné”. Szerinte a magyar pilér fontos része a tervnek.

Szabó Gábor akadémikus, a Szegedi Tudományegyetem rektora sem gondolja, hogy nélkülünk készülne megvalósítani a projektet. – Azzal a hipotézissel dolgozunk, hogy minden rendben lesz. Négytagú fizikuscsapat – a szegedi Varjú Katalin és Osvay Károly, valamint Fülöp József, Dombi Péter – tervezi azt, mi legyen belül. A lézerszakmai előkészítés a tervek szerint halad. Nem a támogatási szerződés aláírása a legkritikusabb pont. Ha aláíránk, de nem lenne mögötte kormánytámogatás, és az első nehézségnél mindenki elkezdene vakarni a fejét, hogy mi legyen, az nem lenne jó – fogalmaz a rektor. Szerinte „világos kormánytöklétségre van szükség, hogy valaki azt mondja ki: igen, akarjuk a lézerközpontot. Erre legfeljebb még egy hónapunk van”.

Amerikában is elismerik a szegedi traumatológusokat

Hetvenről harminc százalékra csökkenti a súlyos sérültek halálozási arányát az a műtéti eljárás, amelyet hazánkban egy szegedi csapat honosított meg – és oktat a mai napig. Az Amerikai Sebész-kollégium is elismerte munkájukat.

SZEGED
TIMÁR KRISZTA

Több mint 50 országban több százezer szakember dolgozik azzal az amerikai rendszerrel,

amelynek lényege, hogy pont-ról pontra leírja a teendőket súlyos sérültek ellátása esetén. Az ATLS a traumatológusok, mentősök és sebészek egyszeregye, amely arra a sta-

tisztikára épít, hogy ha a fent említett betegek az első órában nem kapnak megfelelő kezelést, meghalnak. A tapasztalatok szerint, ahol a rendszer szerint járnak el, 70-ről 30 százalékra csökkent a súlyos sérültek halálozási aránya.

Az ATLS-sel Varga Endre, a Szegedi Tudományegyetem ÁOK Traumatológiai Klinikájának egyetemi tanára a 90-es években találkozott, amerikai munkája során. Kezdeményezésére a Magyar Traumatológus Társaság vállalta 1999-ben ennek hazai meghonosítását, amelyet egy szegedi csapat végzett. Azóta is kizárólag a csongrádi megyeszékhelyen oktatják az ország szakembereit.

– Eddig több mint 160 orvost képeztünk ki, fele szegedi – büszkélkedett az eredményekkel Varga Endre, a munkacsoport vezetője. Hazánkban a rendszer használata még nem kötelező, de szeretnénk, ha az lenne, hiszen a halá-



„Eddig több mint 160 orvost képeztünk ki, fele szegedi.”
Varga Endre egyetemi tanár

lozási statisztikák csökkentése mellett további előnye, hogy a problémák 99 százalékát meg lehet vele találni.

A szegedi csapat igyekszik tehát az ATLS-t tovább népszerűsíteni – eddigi munkáját Amerikában már most elismerték. Európából egyedülként a magyarok vehették át az Amerikai Sebész-kollégium elismerését. Meltázták azt a munkát, amellyel a Magyar Traumatológus Társaság és a Szegedi Tudományegyetem hozzájárult az ATLS-képzés magyarországi bevezetéséhez, elterjesztéséhez és rendszeressé tételéhez az elmúlt 5 esztendőben.

A harmadik sor



DOMBAI TÜNDE
dombai@delmagyar.hu

Mindenszentekkor és halottak napján – Szentendrén és Kecskeméten is láttam már – kivilágosodnak a temetők. Gyerekkoromtól fogva szeretek naplemente után kimenni, mert olyankor lélekemelő a fényár.

Pilinszky János Négysoros című versének harmadik mondata jutott eszembe az idén: „Égve hagyta a folyosón a villanyt”. Mert ahogy mécsesek és gyertyák pislákolnak, felrémlik: nemcsak a hátramaradottakat emlékeztetik az elhunytakra, hanem az életünk törvényszerű végállomását jelzik. Minden évben elgondolkodtat, mennyire belénk ivódott a szokás, hogy ilyenkor kimenjünk az eltávozottak sírjához. Miközben rájuk emlékezünk, egyfolytában magunkra is gondolunk; mennyire nem beszélünk a halálról, mert az valahogy olyan kínosan személyes magánügy. Mintha kimondhatatlan tabu lenne, holott a legbensőbb féle-

„Meglep az is, hogy ilyenkor ez a mindenben megosztott ország egységes méltósággal emlékezik.”

münket takargatjuk. Ahogy nem beszélünk a legdrágább szerettünk elvesztéséről, mert könnyek nélkül képtelenek vagyunk felidézni a kéztartását, a pillantását. Annak pedig, aki él és a legfeljettebb kincsünk, hogy is említenénk az elmúlást, hisz talán azt hinné, mi már az életet tervezgetjük, nélküle. Nem véletlen, hogy összeszorult gyomorral imádkozunk a temetésen azért, aki legközelebb távozik közülünk.

Meglep az is, hogy ilyenkor ez a mindenben megosztott ország egységes méltósággal emlékezik. Van ebben valami reménykeltő, mint amikor valaki égve hagyja a villanyt, vagyis nem botorkálunk a sötétben.

Meghitt szokás azzal együtt, hogy az elmúlt húsz évben olyan világos van éjjelenként a sírkertjeinkben, mint a latin-amerikai országokban. Engem nem zavar, csak beszéljünk az elmúlásról, beszéljük ki magunkból a nyomasztó tehernek legalább egy részét. Azt sem találok bántónak, hogy kezdjük ezt is túlereagálni a toklámpákkal. Nincs kifogásom ellenük abban a reményben, hogy a toklámpák humora oldja a hangulatot odahaza, a temetőinknek pedig megmarad a mécses méltósága.

272 FÉRFI ÉS 114 NŐ A MEGYE ÖNKORMÁNYZATAIBAN Árpádhalmon a hölgyek viselik a nadrágot

Közel két és félszer több férfi került be a Csongrád megyei települések képviselő-testületébe, mint nő. Utóbbiaknak Árpádhalmon többségük van; Szarka Attila polgármester 4 nővel dolgozik együtt az önkormányzatban.

CSONGRÁD MEGYE
MUNKATÁRSUNKTÓL

A 60 Csongrád megyei település önkormányzatába – a polgármesterek nélkül – 272 férfi és 114 nő került be az október 3-án tartott önkormányzati választásokon. A települések vezetője 53 helyen férfi, 7 helyen – Dóc, Röske, Ruzsa, Nagytölke, Mártély, Kiszombor és Kövegy – nő lett.

A „legférfiasabb” Mórahalom, Csengele, Pusztamérges, Csanádalbéti, Nagyér és Tiszaszécsény: a képviselő-testületbe a gyengébbik nem tagjai

„Szükség van rájuk a politikában, mert a férfiakkal ellentétben más dimenzióban tudnak döntést hozni.”
Csányi László mórhalmi alpolgármester

közül senki sem került be. Mórahalmon kizárólag férfiak pályáztak a 8 helyre – holott az előző ciklusban egy, előtte négy nő foglalt helyet a testületben.

– Csak a véletlen műve, hogy egy hölgy sem indult el az idén. Nem váltunk férfias

várossá, hiszen a döntéshozatalok előkészítésében rengeteg nő játszik szerepet – magyarázta Csányi László alpolgármester. Törekednek arra, hogy a döntéshozatalba minél több nőt vonjanak be: külsős alpolgármesternek Szűcsné Fehér Éva korábbi képviselőt kérték fel, a pénzügyi és városfejlesztési bizottság külsős tagjai mind nők, ahogy a jegyző és az aljegyző is. – Szükség van rájuk a politikában, mert a férfiakkal ellentétben más dimenzióban tudnak döntést hozni – mondta Csányi László.

Árpádhalmon viszont a 10 aspiránsból 9 nő volt. Nem csoda, hogy a 4 tagú képviselő-testületet csak ők alkotják. Az önkormányzatban a polgármester képviseli az erősebbik nemet. – Hozzávalgyok szokva ehhez a felálláshoz, hiszen családom 5 tagja közül 3 nő. Az önkormányzatban egyelőre könnyű velük dolgozni. Remélem, a jövőben sem nyomnak majd el –

magyarázta Szarka Attila. A település frissen választott első embere elmondta: régebben a férfiak voltak politikailag kezdeményezőbbek a 600 lakosú településen, de mára inaktívvá váltak. A nők most többet akarnak tenni a falujukért.



Az ATLS-rendszernek már a képzése sem szokványos: élethűen elmaszkírozott embereken vizsgáznak az orvosok. FOTÓ: DM/DV